

Vergaderjaar 2012–2013

26 991

Voedselveiligheid

Nr. 371

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 september 2013

In de Regeling van Werkzaamheden van donderdag 5 september (Handelingen II 2012/13, nr. 107) heeft het lid Thieme (PvdD) gevraagd uw Kamer te informeren over hoe de controle en het toezicht op private duurzame keurmerken zoals het Beter Leven Kenmerk zijn geregeld. Alsmede op de vraag of ik al enige signalen heb ontvangen dat er ook bij andere duurzame kenmerken wordt gefraudeerd.

In dit kader is eveneens relevant het actieplan van de Taskforce Voedselvertrouwen om de kwaliteitssystemen bestendiger te maken en het vertrouwen van de consument te versterken die uw Kamer 13 juni jl. is aangeboden (Kamerstuk 26 991, nr. 361).

Toezicht en controle duurzaamheidskeurmerken

Producenten kunnen naast de wettelijk gestelde eisen omtrent bijvoorbeeld voedselveiligheid ook zelf afspraken maken over aanvullende criteria voor de productie of kwaliteit van het product. Als het product voldoet aan de opgestelde aanvullende voorwaarden en regels naast de wettelijke eisen kan het product een keurmerk krijgen. De Raad voor Accreditatie (www.rva.nl) is een onafhankelijke instantie die toezicht houdt op certificatiesystemen. De Raad publiceert een overzicht van erkende certificatiesystemen. Het Keurmerkinstituut is voor diverse activiteiten erkend door de Raad voor Accreditatie. Het aanvragen van RvA-erkenning is niet verplicht.

Op het terrein van voedsel bestaan meerdere duurzaamheidskeurmerken zoals het Beter Leven Kenmerk. Het gaat daarbij om afspraken die de verschillende private ketenschakels met elkaar maken over aanvullende kwaliteits- en duurzaamheidskeurmerken van de producten zoals dierenwelzijn, milieu of fair trade ten behoeve van de keuze van de consument. De uitgifte, controle en toezicht van deze kwaliteits- en duurzaamheidskeurmerken worden uitgevoerd door private organisaties.

De overheid houdt geen toezicht op de naleving van de afspraken tussen private partijen die niet (Europees of nationaal) wettelijk verplicht zijn.

Wanneer een product naar de mening van de consument onterecht een dergelijk keurmerk draagt kan de consument een klacht indienen bij de keurmerkeigenaar of controleur. Ook kan een klacht worden ingediend bij de Reclame Code Commissie indien de consument van mening is dat het keurmerk misleidend is of voor verwarring zorgt doordat het bijvoorbeeld op een ander keurmerk lijkt. Indien aan de gemaakte voorwaarden van het keurmerk door de onderlinge private partijen niet wordt voldaan dan is dit een private aangelegenheid waar door belanghebbenden een civiele zaak wegens een onrechtmatige daad kan worden aangespannen.

De voorschriften wanneer producten als 'biologisch' of 'scharrel' mogen worden aangeduid zijn Europeesrechtelijk vastgelegd. Voor de controle van deze producten verwijs ik u naar de beantwoording van de Kamervragen van het lid Dijkers van 17 juni jl. (Handelingen II 2012/13, nr. 2588).

Beter Leven Kenmerk

Het Beter Leven Kenmerk (BLK) is een privaat keurmerk van de Dierenbescherming. De Dierenbescherming kent het BLK toe aan producten van verschillende diersoorten (kalveren, varkens, pluimvee, runderen, konijnen) waarbij aan bovenwettelijke (dierenwelzijns)eisen is voldaan. De Dierenbescherming heeft voor het beheer van het keurmerk de Stichting Beter Leven Kenmerk opgericht. Het BLK kent drie niveaus (sterren): één ster is een lichte verbetering t.o.v. de gangbare houdsystemen, drie sterren is biologisch of – op dierenwelzijnsgebied – daarmee vergelijkbaar.

Borging en controles

De Dierenbescherming borgt het keurmerk door controles bij de deelnemende partijen (veehouders, slachterijen, vleesverwerkers, eierpakstations, supermarkten en slaggers), die zij hebben uitbesteed aan een private controle instantie. De resultaten worden gerapporteerd en in geval van negatieve resultaten volgt er een sanctie of mogelijk uitsluiting. De controles vinden zowel op het primaire bedrijf als op de slachterij plaats. De kosten van de controle zijn geheel voor de betrokken bedrijven. De controleprocedure is geaccepteerd door de Raad voor Accreditatie.

Sancties

Wanneer er een overtreding wordt geconstateerd bij de controles door private controle instanties zijn meerdere sancties mogelijk. Bij ernstige overtredingen van de regels voor het Beter Leven Kenmerk volgt uitsluiting van de private partij van het keurmerk. Bij minder ernstige overtredingen moet de fout binnen een bepaalde periode hersteld zijn en volgt op kosten van de overtreder een hercontrole. Bij lichte overtredingen moet de zaak bij de volgende controle over één jaar op orde zijn.

Controle NVWA in verband met GLB-subsidie

In het kader van het toezicht op de Regeling GLB-inkomenssteun 2006 (onderdeel Stimuleringsregeling diervriendelijk produceren) voert de NVWA jaarlijks een controle uit bij de Stichting Beter Leven Kenmerk. Bij de controle toetst de NVWA onder andere of de Stichting Beter Leven Kenmerk controleert of het gesubsidieerde primaire landbouwbedrijf nog voldoet aan de voorschriften van het certificeringssysteem. Het gaat hierbij niet om de controle of toezicht op de overige afspraken die als aanvullende eisen tussen de private partijen zijn gemaakt.

Bij de laatste controle door de NVWA zijn enkele onregelmatigheden geconstateerd voor wat betreft de administratie en het aantal controles op primaire bedrijven. Dienst Regelingen heeft naar aanleiding hiervan afspraken gemaakt met de Stichting Beter Leven Kenmerk over verbetering van de administratie en de controles.

Onderzoek Dierenbescherming

De Dierenbescherming overweegt om een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de vermeende fraude. De Dierenbescherming zal daarvoor een commissie instellen van onafhankelijke personen. Zoals de Dierenbescherming aangeeft, overweegt de Dierenbescherming om aangifte te doen, omdat zij vinden dat er mogelijk sprake is van een strafbaar feit. Het is aan het Openbaar Ministerie of vervolging daadwerkelijk kan plaatsvinden.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
S.A.M. Dijkema